

O PAPAGAIO

Director: Abraham Carreiro

O XORNAL DA XENTE MIÚDA

Número 7. Ano 4 / Abril de 2020

ÁS PORTAS DE EUROPA



Moitas nenas e nenos sirios que foxen da guerra do seu país están atrapados na fronteira de Asia con Europa. Non se fala moito deles, pero aí os están! Teñen dereito a ser acollidos por calquera país europeo, mais polo momento só reciben gas e disparos. Páxina 3

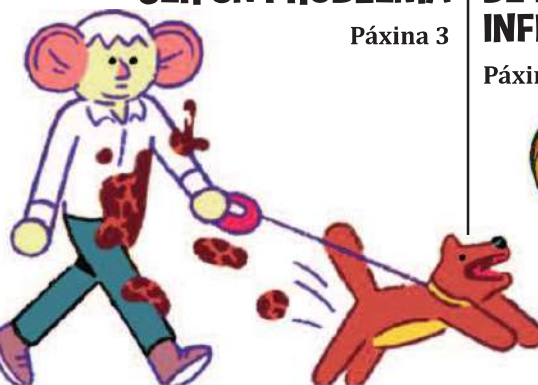
A EVOLUCIÓN DAS ESPECIES NON PARA

Páxina 9



A CACA DE CAN EMPEZA A SER UN PROBLEMA

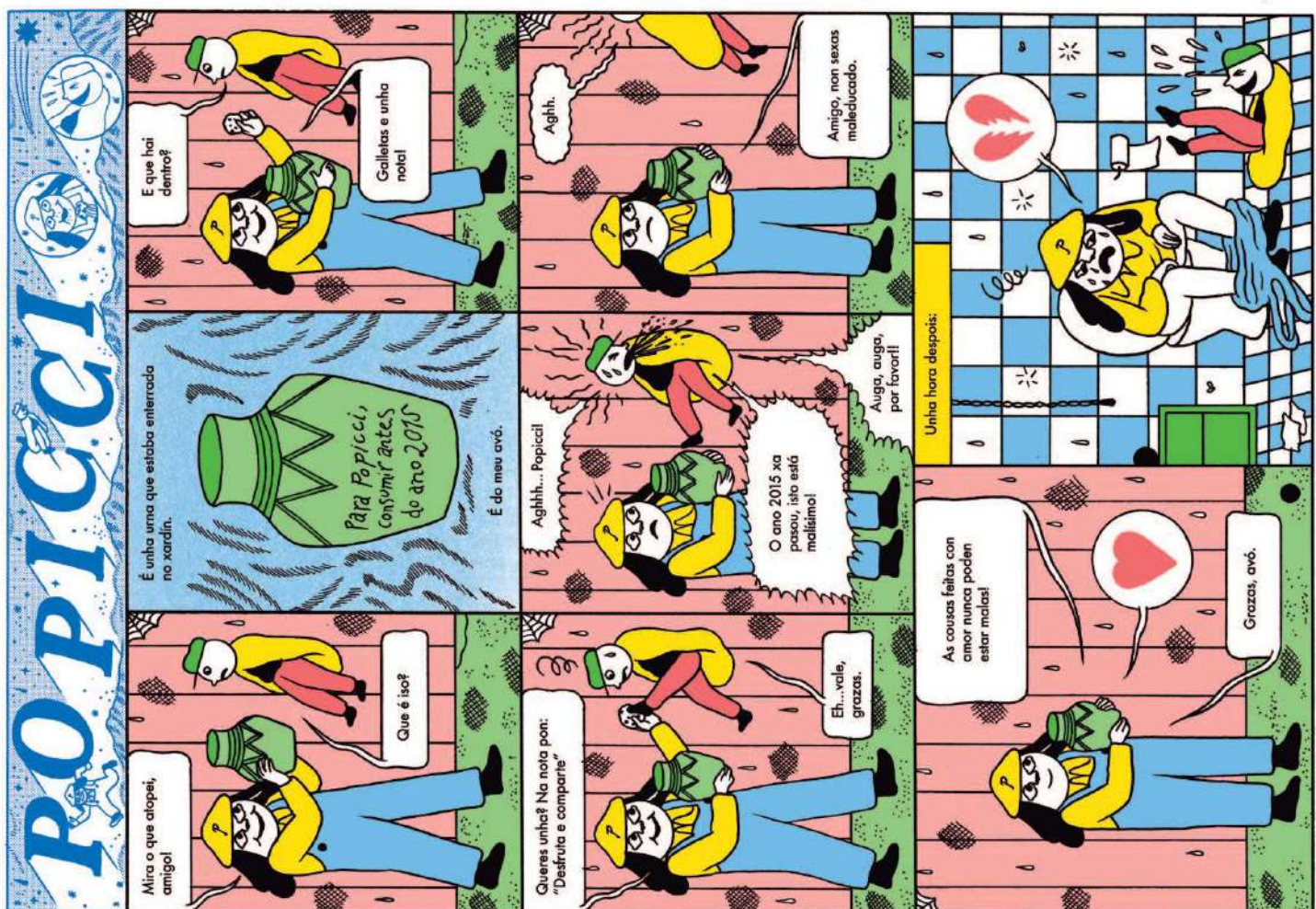
Páxina 3



OS VOITRES SÁLVANNOS DE ENFERMIDADES INFECCIOSAS

Páxina 7





NAS PORTAS DE EUROPA

Nestes momentos, moitas nenas e nenos sirios están atrapados na fronteira de Turquía con Grecia. Foxen da guerra do seu país, que xa dura 10 anos!



Pero o exército e a policía grega están a impedir o acceso destes nenos e nenas a Europa. Para conseguilo bótanlles gas e incluso lles disparan!



Grecia, como país firmante da Carta, está obrigada a permitir o paso destes pequenos e pequenas para que poidan ser refuxiados alí ou noutro país europeo.



Segundo a Carta das Nacións Unidas (ONU), asinada pola maioría dos países de Europa e do mundo, os nenos e as nenas que foxen dos seus países por culpa das guerras terían dereito a ser acollidos, atendidos e escolarizados.



A Carta das Nacións Unidas tamén di que "todo neno e nena ten dereito á vida e que se debe garantir a súa supervivencia e o seu desenvolvemento, promovendo a súa recuperación física e psicolóxica".



Ademáis diso, a Carta das Nacións Unidas, obriga a localizar as familias destes nenos e nenas para que poidan reunirse con elas, e, de non ser posible, os países deben darlle acollida.



Edite: Edicións Moto Corro
 Director: Abraham Carreiro
 38202 Vigo, Telf. 986225869

O FAPAGADO

Colaboradores: Abraham Carreiro (Plator e Lugo); Andrés Magán (Pozob; Aranjó); María Casanova (Os Luminés dos Coacabais); Diana Vilas (Os Luminés); Ferrnín Blanco (Construído)

con Lupul; Germán Torres (O Festival); Rago (Alo); Invenos da Humanidade; María Casanova (Os Luminés); Ferrnín Blanco (Construído)

Distribución: Consorcio Editorial Galego
 Av. Estación, 25. 38122 Redondela. Telf. 986 225869
 Depósito legal: LG 626-2017
 www.ediciónsmotocorro.com
 O Fapagado imprímese en papel reciclado

OS INVENTOS DOS COSCOBELLOS



TREN COLECTOR DE CACA DE CAN

A CANTIDADE DE CACA DE CAN QUE SE ACUMULA NAS BEIRARRUAS DAS CIDADES CONTAMINA O AIRE E AS AUGAS SUBTERRANEAS, E EMPEZA A SER UN PROBLEMA PARA A SAUDE DOS HUMANOS.

POR ISO OS COSCOBELLOS CREARON ESTE PECULIAR TREN QUE VIAJA PÓLOS SUHIDRIOS DA CIDADE EN BUSCA DE CACA DE CAN. EN CANTO O SEU POTENTE DETECTOR DE CECOS LLE CACA O TREN DIRIASE ATA ELA A TODA VELOCIDADE. UNHA VEZ ALÍ, COSCOBELLOS EQUIPADOS CON PAS SALEN Á SUPERFICIE, RECOLLEN CACA E BÓTANA POLO SUHIDRIO, OUTROS COSCOBELLOS INTRODUCEN ESA CACA PELA BOCA DO TREN E ESTA VAI PARAR A UN DEPÓSITO ONDE SE CONVERTIRÁ EN BIÓGAS, QUE LLE SERVIRÁ DE COMBUSTIBLE AO TREN PARA PODER MOVVERSE.

A CACA MÁIS SECA DEPOSITANA NUNHA RODA XIRATORIA E ESTA LÉVANA ATA UNHA CÁMARA DE DREXIÓN ANAEROBIA, ONDE CENTOS DE MICROORGANISMOS ENCARBÁGANSE A TRANSFORMALA EN GAS METANO, QUE SERVIRÁ PARA ACENDER OS FAROS DE TODA A CIDADE. POR ÚLTIMO, UN GRUPO DE COSCOBELLOS VÍVEN REPARTE BOLSAS BIODEGRADABLES POLA RUA, PARA QUE A XENTE CON CANS RECOLLA A CACA NASAS BOLSAS E AS DEPOSITE NUN CONTADOR QUE RECOLLERA DIARIAMENTE O EQUIPO DE COSCOBELLOS RECALEADORES.

Por que os cactos poden vivir no deserto?

Os cactos medran en condicións quentes e secas e poden sobrevivir meses sen chuvia. Cando chove no deserto, os cactos aproveitan para chuchar grandes cantidades de auga a través das súas raíces. E, como o seu interior parece unha esponxa, almacenan moita auga para utilizala durante os períodos secos.

Ademais, os cactos tamén perden menos auga que o resto das plantas cando transpiran. Os vexetais transpiran para absorber o dióxido de carbono que precisan para facer a fotosíntese. Durante este proceso desprenden vapor de auga e canto máis alta é a temperatura, máis vapor desprenden. Para perder menos auga, os cactos fan a transpiración de noite.



Ainda así, os cactos tamén necesitan luz solar para realizar a fotosíntese. Por iso, o dióxido de carbono que absorben durante a noite, gádanlo en forma dun composto químico chamado ácido málico, e usano durante o día.

Entrevista con Saray Bonet, psicóloga infantil

“CANDO PASE TODO DEBEMOS BICARNOS E ABRAZARNOS”

Pode afectar psicolóxicamente aos nenos o illamento polo coronavirus? Si, depende do carácter ou personalidade que teñan pode afectarles de diferentes maneiras. Por exemplo, os rapaces máis sensibles poden sentirse abrumados polos cambios repentinos, e poden chorar máis a miúdo e chegar a experimentar alteracións no sono. Por outro lado, aos rapaces cun temperamento difícil adoitan costarles máis aceptar instrucións ou normas. Os adultos temos que ser máis tolerantes estes días, xa que os nenos poden mostrarse máis nerviosos ca de costume.

Como poden pasar mellor estes días de encerro na casa?

Hai que establecer unhas rutinas para que os nenos se sintan seguros e saiban o que vai ocorrer. Deben entender que non son unhas vacacións, por iso, deseñar un horario de comidas, de estudo, etc... é importante. Tamén axuda facer actividades en familia como ver películas, xogar a xogos de mesa, bailar, etc.

As redes sociais poden ser unha axuda?

Somos animais sociais, así que está ben facer chamadas ou videocamadas a familiares ou amigos para relacionarnos e manter o contacto con outras persoas e outros nenos.

Recomendas algún libro para ler estes días?

Gústame moito o conto *Rosa Contra el Virus* para que os nenos poidan entender o que está a ocorrer.

Deberían as nenas poder saír un tempo á rúa, como en Alemaña ou Bélxica?

Se presentan algún problema psicolóxico polo que necesitan saír a rúa, si.

Cal é a mellor maneira de recuperarse cando pase todo isto?

Volver realizar as rutinas que facíamos antes. E, sobre todo, volver retomar o contacto físico, como bicarse ou abrazarse cos nosos seres queridos.

Cando volvamos á escola deberíamos falar das experiencias vividas ou mellor esquecer o coronavirus para sempre?

Debemos falar do que nos preocupe e das experiencias vividas para tomar conciencia do problema que atravesamos.

FAI ESCULTURAS CON PIERROT O VOLUME

COMO PODEDES OBSERVAR, HAÍ VOLLUMOS E CLIVIVOS

CANTO MÁIS GRANDE É A ESCULTURA, MÁIS VOLLUMOSA É!

PARA PERMITIR QUE A XENTE OBSERVE AS ESCULTURAS DENTRO

E ESTES PODEN BALEIGARSE OU ROMPERSE

E PARA A CREAÇÃO DE SENSAÇÃO DE MENOS PESO OU TRANSPARENCIA...

CHULLIDOS OU BOTOSES SON TRABALLAN O VOLUME DE FORMA DIFERENTE

MATERIAL NECESARIO PARA A PRACTICA

PLASTILINA PA

VERGAS QUE O VOLUME DO CURO CAMBIOU

E CADA UNINOS CADA SEINTESPERA DA AO CURO QUE NAMEDIANOS QUERIAMOS

LOGO A COSTAMOS A METADE...

UN CURO E UNHA ESFERA

AXUDANONOS DA PAPELOS FACILDES COA PRACTICA

1

2

3

SE QUIERDES EXPONER AS VOSTRAS OBRAS NO FACEBOOK DO PAPAIAO SO TEDES QUE FOTOSAFALAS E ENVIALLAS AO ENDEREZO ELECTRÓNICO: KORNALVIAFOTOSAFALAS@GMAIL.COM

REFUNO

OLAI HOXE TÓCARE A MIN SER O PROTAGONISTA, GHE, GHE, QUE VERGONIA, SON ROVELLO, O VOTRE MO VOSE SERVIZO.

8/11 KG

OS VOTRES VIVEN NAS MONTAÑAS, PORETO DAS BOCHAS E AS PAREDES ESCARPADAS, ONDE INSTALAN OS SEUS NIÑOS. ESTE HABITAT, MAS ALTURAS PROPORCIONALES AS CORRENTES DE AIRE SUICIENTES PARA PODEREN VOAR ALTO. A CARACTERISTICA MAS DESTACADA DOS VOTRES SON AS SUAS AS, ABERTAS PODEN ABRIR ATA 2.80 METROS DE ENVERGADURA!

SU BOKA AS AS QUE NON SAO NA FOTO!

1, 2 E 3! PATACA!

OS VOTRES ESTÁN A DESAPARECER, NA ACTUALIDADE, O 75% DESTAS AVES CAMINAN CARA A EXTINCIÓN. 14 DAS 23 ESPECIES DE VOTRES QUE HAN UNHA PESQUISA EN ALGUNS ANIMAIS MEDICADOS CON UNHA CONCIENCIA CON BOAS POBLACIONES, MAS TAMEN SOPREN AMEAZAS.

MOITO DO GINDO QUE NOS COMARTE, VOGAS, PORCOS, OVELLAS, ETC. ESTÁ MEDICADO CON DICLOFENACO, UN MEDICAMENTO INCEPENSIVO PARA ELAS, MAS MOITAL PARA NOS. SE UN VOTRE PAPA O CADAVER DALGUN DESTES ANIMAIS MEDICADOS CON DICLOFENACO, MORRE. EN ASIA XA DESAPARECERON CASA TODOS OS VOTRES POR COLPA DISTO

OS VOTRES SON UNS GRANDES PROTECTORES DA NATUREZA, SON MOI INTELIXENTES E TAMEN SOPREN PASAR POLA MONTAÑA E VOLEN EN PLENO VOGO E UNHA EXPERIENCIA QUE NAMEDIANOS PERDER. CUIDADEOS!

OS VOTRES NON MERECEN A MALA TRAMA QUE TEREI GAZAS Á SUA ALIMENTACIÓN Á BASE DE RESTOS DE ANIMAIS MORTOS, INECCIOSAS QUE XORBA DA PUTREFACCIÓN DOS CADAVERES

OLA, BERTA!

DESCULPA ROVELLO, TES SANGUE NA BOCA

SEN ELAS, ESTAS ENFERMIDADES PODERAN CHEGAR A MULTITUDE DE SERES VIVOS

OLAI! É ESPECTACULAR COMO VORI OS VOTRES APROVEITAN AS CORRENTES DE AIRE QUENTE PARA VOLEN EN PLENO VOGO. CADAVERES DE OUTROS ANIMAIS PARA ALIMENTARSE

QUAI EN SON UNHA, A CONTA DESTO REVELLO, SE BASTANTES COLPAS, SOBRAS ESPECIES EN PERIGO DE EXTINCIÓN MAS QUE AUGURAMOS A EXTINCIÓN DALGUNS ANIMAIS QUE ESTAN EN PERIGO ACTUALMENTE

ALTURA 99/110 CM

OLAI HOXE TÓCARE A MIN SER O PROTAGONISTA, GHE, GHE, QUE VERGONIA, SON ROVELLO, O VOTRE MO VOSE SERVIZO.

OS VOTRES VIVEN NAS MONTAÑAS, PORETO DAS BOCHAS E AS PAREDES ESCARPADAS, ONDE INSTALAN OS SEUS NIÑOS. ESTE HABITAT, MAS ALTURAS PROPORCIONALES AS CORRENTES DE AIRE SUICIENTES PARA PODEREN VOAR ALTO. A CARACTERISTICA MAS DESTACADA DOS VOTRES SON AS SUAS AS, ABERTAS PODEN ABRIR ATA 2.80 METROS DE ENVERGADURA!

SU BOKA AS AS QUE NON SAO NA FOTO!

1, 2 E 3! PATACA!

OS VOTRES ESTÁN A DESAPARECER, NA ACTUALIDADE, O 75% DESTAS AVES CAMINAN CARA A EXTINCIÓN. 14 DAS 23 ESPECIES DE VOTRES QUE HAN UNHA PESQUISA EN ALGUNS ANIMAIS MEDICADOS CON UNHA CONCIENCIA CON BOAS POBLACIONES, MAS TAMEN SOPREN AMEAZAS.

MOITO DO GINDO QUE NOS COMARTE, VOGAS, PORCOS, OVELLAS, ETC. ESTÁ MEDICADO CON DICLOFENACO, UN MEDICAMENTO INCEPENSIVO PARA ELAS, MAS MOITAL PARA NOS. SE UN VOTRE PAPA O CADAVER DALGUN DESTES ANIMAIS MEDICADOS CON DICLOFENACO, MORRE. EN ASIA XA DESAPARECERON CASA TODOS OS VOTRES POR COLPA DISTO

OS VOTRES SON UNS GRANDES PROTECTORES DA NATUREZA, SON MOI INTELIXENTES E TAMEN SOPREN PASAR POLA MONTAÑA E VOLEN EN PLENO VOGO E UNHA EXPERIENCIA QUE NAMEDIANOS PERDER. CUIDADEOS!

OS VOTRES NON MERECEN A MALA TRAMA QUE TEREI GAZAS Á SUA ALIMENTACIÓN Á BASE DE RESTOS DE ANIMAIS MORTOS, INECCIOSAS QUE XORBA DA PUTREFACCIÓN DOS CADAVERES

OLA, BERTA!

DESCULPA ROVELLO, TES SANGUE NA BOCA

SEN ELAS, ESTAS ENFERMIDADES PODERAN CHEGAR A MULTITUDE DE SERES VIVOS

OLAI! É ESPECTACULAR COMO VORI OS VOTRES APROVEITAN AS CORRENTES DE AIRE QUENTE PARA VOLEN EN PLENO VOGO. CADAVERES DE OUTROS ANIMAIS PARA ALIMENTARSE

QUAI EN SON UNHA, A CONTA DESTO REVELLO, SE BASTANTES COLPAS, SOBRAS ESPECIES EN PERIGO DE EXTINCIÓN MAS QUE AUGURAMOS A EXTINCIÓN DALGUNS ANIMAIS QUE ESTAN EN PERIGO ACTUALMENTE



Unha historia de Dario Vilas

QUERO SER UN LUMEN

Quen precisa ser un Lumen? Vaia cuadrilla de **FRANKS**

Brais repetíao cada día para convencerse a si mesmo. Pero o certo é que sempre quixerá pertencer a aquela banda. As súas bromas en clase acostumaban estar destinadas a chamar a atención de Xurxo e Tristán. Sabía que tiña que demostrar algún talento se quería integrarse, e nada se lle daba mellor que as tragadas.

Pero Os Lumens non adoitaban meterse en problemas, así que a súa habilidade adoitaba causar o efecto contrario.

Tampouco podía evitar ser como era. Se tan comprensivos se consideraban os seus compañeiros, deberían aceptalo.

Pero, algunha vez pedíralles expresamente formar parte da cuadrilla?

A eles non. Desexábo con toda a súa alma e suplicábo a forzas invisibles, en lugar de facer o máis doado do mundo, que sería achegarse a eles e propoñelo. Temía un rexeitamento viña directo, non soportaba que lle dixesen que non.

Así pois, aquela noite plantouse diante de xanela do seu cuarto, subiu a persiana e empezou a espreitear o ceo na procura da **ESTRELLA RUBIAZ** da que o seu profesor de Ciencias Naturais lles falara aquela mesma mañá.

Para que logo digan que nunca presto atención en clase, pensou.

Segundo tiña entendido, as estrelas fugaces posuían o poder de conceder desexos. Así que lle pediría ao asteroide que os seus compañeiros de clase o convidasen a formar parte dos Lumens.

Que aventuras vivirían aqueles rapaces? O certo era que non o sabía, pero a súa imaxinación exaltábase cada vez que pensaba niso.

Ao cabo dun intre longo, cando em-

pezaba a entrarlle o sono e acordou meterse na cama, viu unha luz que despuntaba no medio da escuridade. Un ronsel cruzou o horizonte e Brais achegouse ata pegar o nariz contra o cristal da xanela.

De xeito sorprendente, a estrela non seguiu na dirección que levaba. De súpeto virou de forma brusca e colocouse de fronte ao edificio do neno, que non puido percibir o movemento por- que xusto nese intre pechara os ollos para pedir o seu desexo.

Pero que dema pasa?, preguntouse ao volver abrir os ollos e dar-se conta de que a luz viña directa cara a el. Facíase cada vez máis grande e nítida.

O máis rechamante era que, en lugar de coruscar con máis forza, perdía a súa intensidade seguindo se aproximaba.

Cando a luz se apagou case por completo viu algo máis: sobre ela, coma se cabalgase a lombos do meteorito, ía unha criatura **WOLFRIDE**. Unha especie de monstro cuberto de pelo marrón, cos ollos moi grandes, verdes e coas pupilas vermellas e brillantes. As súas mans eran como garras afiadas que se cravaban na pedra sobre a que viaxara ata alí desde o espazo exterior.

Aínda que non o escoitaba, parecía gofolar como un can rabioso. Abría e



OS LUMENS

Unha historia de Dario Vilas

QUERO SER UN LUMEN

pechaba a súa boca chea de dentes tan afiados como as súas garras. Viña a por el.

Preso do pánico, a punto estivo de berrar para chamar os seus pais. Pero, en lugar diso, da súa boca saíu nun berro o nome que daba voltas na súa cabeza a diario:

—Lumens!

O monstro alienxena estaba a poucos metros del, xa podía ver con claridade a súa pelame grisenta e os músculos tensos como os dun lobo salvaxe que está a piques de saltar sobre as garfaliñas para devoralas.

Entón succedeu algo tan inesperado como aquel atacante chegou desde o espazo exterior. Ao seu lado apareceu unha figura, apenas unha silueta escura un pouco máis baixaña que el. Estendeu a súa man negra e tomou a de Brais. Estaba quente e o seu tacto éralle familiar.

A sombra achegouse a el e rumoreoulle con voz tranquilizadora:

«**BRAIS, ESPERTA**»

As verbas de Mariola —aínda que non podía saber que as pronunciaba ela— funcionaron como unha alarma e o neno incorporouse de súbito na cama, sobresaltado.

Nin sequera lembraba cando se met-

tera entre as sabas e quedara durmi-

do.

CONSTRUÍNDO CON LUPO

1 A ARQUITECTURA EFÉMERA

ARQUITECTURA PARA XENTE MIUDA



Efémero significa que dura pouco!

Por iso, as construcións que se fan para utilizar durante un breve espazo de tempo...

Moitas destas construcións desmóntanse e poden levarse para outro sitio

Sen embargo, outras, como os iglés, desaparecen co paso do tempo

E outras, como as cabanas, feitas con vexetais, cambian o seu aspecto ao pasar os días

Son construcións vivas! Saenlles flores, medran ramas novas, cáenlles as follas, no outono...

Wowuu!

Logo a cubre con estrutura con ramas e outros vexetais e observa como cambia

Constrúe con elas unha figura xeométrica: unha semiesfera, un hiperboloide... e crávasas nun cartón

Como pesas!

Consegue unhas varas flexibles de vimbo...

Imos facer unha maqueta de arquitectura efémora!

Pode ser a tía futura a cabana!

Logo a cubre con estrutura con ramas e outros vexetais e observa como cambia

Constrúe con elas unha figura xeométrica: unha semiesfera, un hiperboloide... e crávasas nun cartón

Como pesas!

Consegue unhas varas flexibles de vimbo...

Imos facer unha maqueta de arquitectura efémora!

Pode ser a tía futura a cabana!

Logo a cubre con estrutura con ramas e outros vexetais e observa como cambia

Constrúe con elas unha figura xeométrica: unha semiesfera, un hiperboloide... e crávasas nun cartón

Como pesas!

Consegue unhas varas flexibles de vimbo...

Imos facer unha maqueta de arquitectura efémora!

Pode ser a tía futura a cabana!

Logo a cubre con estrutura con ramas e outros vexetais e observa como cambia

Constrúe con elas unha figura xeométrica: unha semiesfera, un hiperboloide... e crávasas nun cartón

Como pesas!

2 O RETO DO MES

Imos facer unha maqueta de arquitectura efémora!

Como pesas!

Consegue unhas varas flexibles de vimbo...

Imos facer unha maqueta de arquitectura efémora!

Pode ser a tía futura a cabana!

Logo a cubre con estrutura con ramas e outros vexetais e observa como cambia

Constrúe con elas unha figura xeométrica: unha semiesfera, un hiperboloide... e crávasas nun cartón

Como pesas!

Consegue unhas varas flexibles de vimbo...

Imos facer unha maqueta de arquitectura efémora!

Pode ser a tía futura a cabana!

ÓRBITA

